

Peš prek Donave je prišel te dni na svojih vodnih čevljih kapitan Grossmann. Na dunajskem bregu ga je pričakala velika množica.

V zapor silil. K deželnemu sodišču v Brnu se je prišel neki Tomaž Dvorak prijaviti, da je zažgal svojemu očmu hišo v Serovicah. Seveda so ga zaprli. Kmalu pa se izkazalo, da si je mož hudodelstvo le izmislil. Zakrivil pa je s tem drugo hudodelstvo, hudodelstvo goljufije. Ker se je še nadalje izvedelo, da je ukradel snop slame, da si je napravil ležišče v nekem svinjaku, obtožen je bil tudi tatvine. Pred sodiščem je izpovedal, da ni mogel nikjer dobiti dela, zato je bil primoran se sam sebe obdolžiti požiga, da je prišel v zapor, kjer ima vsaj jesti. Njegova pristojna občina je potrdila, da je mož živel res v veliki bedi, sicer pa je hvalevrednega vedenja. Sodišče ga obsodi v 14 dnevi s postom. Na sodnikovo vprašanje, ali je s kaznijo zadovoljen odgovori: „Če bi me vsaj do žetve zaprli, potem bi že bilo dobiti dela“. Ko bo prišel mež iz zapora, bo primoran storiti kako hudodelstvo, da pride do hrane v zaporu. Ko pa bodo statistiki sestavljali podatke o naraščanju hudodelstev, gotovo bodo naštevati vse druge vzroke, le bede ne.

Odvetnik in tat. Nedavno je prišel neki mladenič, ki je bil obdolžen tatvine, k odvetniku v New Yorku in ga je naprosil, naj ga zagovarja. Odvetnik je za zagovor zahteval 40 dolarjev. Ker pa toženc ni imel potrebne vsote, je ostavil pri odvetniku svojo zlato, 70 dolarjev vredno uro. Odvetnik je svojega klienta tako izvrstno zagovarjal, da so ga oprostili. Ko je bila obravnava končana, se je toženec odvetniku zahvalil ter dejal, da pride v dveh urah po svojo uro. Ker pa oproščenega tatu ni bilo, je odvetnik preiskal zlato uro in našel, da je brez koles, in se je zlato spremenilo v navadno medeno ploščevino. Odvetnik sedaj čaka, da pride njegov klient zopet k sodišču.

Gospodarske stvari.

Kedaj se naj živini poklada. Samo enkrat na dan menda nikjer ne krmijo; to bi pri rastlinojedih živalih povzročalo mnogo neugodnosti, krma bi se zelo nepopolno izrabila in živina bi se slabo redila; dvakratna krmitev pa bi se pri odraslih govedih že dala izpeljati. Odlični gospodar je krmil mnogo let takole: Prva krmitev je bila čas od 7. do 9., druga popoldne 3. do 2. Pri vsaki krmitvi je pokladal po dve porciji, prva je obstajala iz rezanice z močnimi krmili, druga iz sena; konci vsake krmitve je pokladal celo peso, zvečer ob 9. slamo. Večinoma so imele živali tedaj opraviti še s prežvekovanjem in niso kazale nagnjenja vstati. Ako se prepogosto — štiri do petkrat — polaga, se moti živina pri važnem opravilu prežvekovanja. Sicer se more pa pri mlečni živini ravnati čas krmitve po času molženja, kjer se trikrat krmiti ne da. Ni pa dobro, kravam pokladati med molžo, ali takoj po molži.

Trikratno krmljenje (zjutraj ob 5., dopoldne ob 11. in popoldne ob 5.) je zelo ugodno in posebno tam

najboljše, kjer je malo močnih krmil in zelo veliko grobih krmil. Za zelo brejo živino je odločno najboljše trikratno krmljenje. Delavna živina naj se kolikor moč tako krmi, da je mej krmitvijo in mej pričetkom dela odmor. Ta je zlasti tedaj potreben, ako se krmi mnogo močnih krmil in delo je hitro in naporno. Delo koj po krmitvi moti prebavljanje, ker odvaja kri od želodca k delujočim okostnim mišicam, kar neugodno vpliva na tvoritev želodčnega soka. Pred kratkim je dokazal Salviola, da ima želodčni sok utrujenih živalij premalo kisline in klora in zato tudi preslabo prebavlja. Poleg tega je brzo delo po močnem krmljenju lahko povzroči motenje v prebavljanju in celo klanje razne vrste. Kjer se ne more privoščiti živini potrebni odmor, naj se prične delo v počasnem koraku. Pri delavnem volu naj se gleda na to, da se da večina — kakih $\frac{3}{4}$ — močnih krmil zvečer po delu, kajti konj ne dela s krmo, ki jo je ravno pozobal — kakor se prerado misli, ampak s krmo od prešnjega dne. Močna krmila, ki jih pokladamo neposredno pred napornim delom, dajo pa več gnoja, ona pa, ki jih povžije živina zvečer po delu, krepijo mišice. Za kratek odmor med delom je pripravno krmljenje z nalašč za to pripravno krmljenje z nalašč za to pripravljenim kruhom. V obče se priporoča enakopitarje krmiti štirikrat na dan. Čim mlajše so živali, toliko večkrat je treba krmiti. Nalašč v ta namen napravljeni poskusi so dokazali, da povzroča samo dva do trikratno sesanje na dan teličkom motenje v prebavi in kronično (od časa do časa se ponavljajoče) napenjanje. Telečji želodček obsega pri ravno storjenem teletu povprečno 1 dober liter; če pa se da teletu na dan dobrih 6 litrov v štirih obrokih, tedaj zastane mleko v predželodcu, v katerem se pa mleko vsled pomanjkanja želodčnih sokov ne prebavi, ampak začne kipeti. Daljna slaba stran je tudi to, da živali pri redkejšem napajanju prehladno pijo. Požiralnik potem ne more vsega mleka voditi v tako zvani sirišnik, ampak nekaj ga gre v druge dele telesa, kamor ne spada. Vsa sredstva, ki dosega, kakor sesanje, počasno pitje mleka, so za rejo telet velike važnosti. To bi lahko dokazali s stotino zgledov.

Kaj početi, če sadno drevo postaja nerodovitno. Pogostoma si gospodarji belijo glavo s tem, kako bi drevo, katero bolj ali manj hira, naredili rodovitno. Nerodovitnost sadnih dreves izvira iz raznovrstnih vzrokov, in kdor jej hoče priti v okom, mora najprej te vzroke poznati. Ti vzroki so pa dvojni, vnanji in notranji. Vnanji vzroki so: neprimerno podnebje, lega, neprimerna zemlja za dotično vrsto; notranji vzroki so: premočna in presilna in pa oslABLJENA življenska delavnost. Če sta podnebje in lega za kakšno vrsto neugodna, če les te vrste ne dozori popolnoma, če pogosto pomrznejo cvetni popki, takrat je treba, da se izmeni vsajeno drevo z drevesom druge vrste, ktera po skušnjah v tem kraju in v teh razmerah dobro uspeva. Če je drevesni nerodovitnosti vzrok nerodovitna zemlja, je treba to napako kolikor mogoče odstraniti. Če je zemlja premokra, jo je treba osušiti,

preslabo zemljo zboljšati in ji primešati gnoja mešanca. Če drevo zato ni rodovitno, ker je pregloboko vsajeno, kar se le prepogosto in prerado dogaja, da se le redkokdaj pamagati, vsaj popolno ne, čeprav se okoli drevesa nekoliko odkoplje vrhnja prst. Če tako drevo še ne stoji čez 10 let, so mora odkopati kolikor mogoče okoli in okoli in z vso grudo toliko vzdigniti, da pride v pravo višino. Ako pa je vzrok nerodovitnosti v drevesu samem, in sicer v tem, da drevo premočno žene, tedaj globočja zareza v drevesni lub „puščanje“ na deblu in po debelejših vejah malo pomaga. Včasih pomaga, če se poleti odčesnejo nekatere korenine. Če bi zemlja, v kateri stoji drevo, bila predobra, premastna, se morajo okoli drevesa posaditi sadeži, ki je močno izvlečejo, kakor pesa, zelena itd. Če je pa drevo samonasebi že slabo, in preslabo raste, se mora pomladiti krona sama, in ko brž iz krone požene kaj mladik, se mora drevesu pognojiti in sploh zemlja okoli drevesa zboljšati. Neredek vzrok nerodovitnosti sadnih dreves je pometovanje cvetja pri peškatem drevju. Ako blizu cvetja naglo poženo mladike, drevo rado pomeče cvetje, ker mladike porabijo sok, cvetje pa oslabi. Najboljše sredstvo proti temu je puščanje na vejah. S tem se zadržuje del redilnih sokov v spodnjih delih vej, da mladike ne morejo več prebohotno preraščati cvetja. V prihišnih vrtih se prav rado zgodi, da drevesca prebujno rastejo in ne rode, ker jim korenine segajo v premočno gnojene grede, kar se posebno v špargljevih gredah rado dogaja. Tu je mnogokrat težko pomagati. Sočivne grede morajo dati dobrih pridelkov in se morajo ravno zaradi tega krepko gnojiti; to pa ravno pospešuje močno rast sadnih dreves. Pridružijo se še hude bolezni, kakor ožig, rak, ozeblina, in tako se zgodi, da posebno jablane in črešnje, ki stoje v sočivnih vrtih, prav revno uspevajo. Nekaj se pomaga, če se okoli korenin in med nje nasuje zidna sipa, še bolje pa kaže v takih vrtih saditi le hruške, češplje in slive, ne pa jablan in črešenj. Primeri se pa tudi večkrat, da je spodnja zemlja, v kateri stoje drevesa, že popolnoma izsesana in da drevju pomanjkuje hrane in zemeljske moči. Tu pomaga razen močnega obrezanja in trebljenja dreves gnojitev spodnje zemlje. Zato pa je najboljši gnoj iz greznic in smradotokov, kateremu se primeša še lesni pepel. Gnoj se mora stanjšati z vodo, in ta zmes se poleti vlija v luknje blizu drevesa, najbolje meseca julija in avgusta. Luknje se napravijo $\frac{1}{2}$ metra globoke in vanje se potem vlije $\frac{1}{2}$ škropilnice takega gnoja in se dopolni z vodo. Tri luknje zadoščajv za eno drevo.

(Po kmetovalcu.)

Krava, ktera je dosedaj dojila in se ji je tele odstavilo, ne da več mleka, dasi ima veliko vime. Kaj je temu vzrok in ali imajo sosedge prav, ki pravijo, da je kravi narejeno. Odgovor: Sosedge nimajo prav, če pravijo, da je kravi narejeno, temveč je njim nekaj narejeno v možganih, drugače bi ne trdili takih budalostij. Da krava zadržuje mleko, kadar se ji tele vzame, ni nič nenavadnega in se dostikrat pripeti, in sicer iz ljubezni do mladiča, t. j. iz nekega not-

rajnega nagona zadržuje krava mleko za tele. Krava pa takole dela: S tem, da zadržuje sapo, stisne trebuh, kar naredi, da se žile v trebuhu napolnijo s krvjo. Vsled velike množine krvi sesci ne prepuščajo mleka. V takem slučaju priporočajo v sesce vtakniti mlečne cevke, skoz ktere potem odteče mleko. Čez nekaj časa potem krava samaosebi opusti pridrževanje mleka. Mlečne cevi se kupijo.

Kdaj je bolje presajati divji kostanj, jeseni ali spomladi? Odgovor: Odgovor na Vaše vprašanje velja tkoar za vse vrste drevja. Splošno velja jesenska saditev za boljšo, izvzemši v prav rahli zemlji, na kateri naj se spomladi sadi. Sadjarji se drže načela, da je na težki in mrzli zemlji bolje saditi jeseni, na rahli in gorki pa spomladi ali jeseni; merodajna za uspevanje drevja ostane vendarle natančna in pravilna saditev.

Loterijske številke.

Trst, dne 22. februarja: 68, 39, 30, 7, 55.
Gradec, dne 1. marca: 18, 85, 32, 52, 45.

79

Išče se hlapec

ki je zvest, priden in trezen, za domača dela in vožnjo pive. Kje, pove uredništvo „Štajerca“. 458

XX

XX
Iščeta se: oženjen hlapec k volom in oženjen hlapec h konjem.

Vojaščine prosti in srednje starosti z dobrimi spričevali imajo prednost. Oba razumeti se morata na poljedelska dela in znati dobro voziti. Stanovanje in drva prosto, plačilo in hrana po pogodbi. Službe se zamorejo nastopiti takoj. Ponudbe naj se pošiljajo na upravništvo „Štajerca“ v Ptuj. 457

XX

17leten fant bi se šel rad učiti v Ptuj ali sploh v ptujski okraj za šlo-serja ali v prodajalno. Naslov se izve pri upravništvu „Štajerca“.

Na rudarske svetilnice (lampe)

se opozarjajo rudarji in trgovci. Svetilnice so iz belega pleha in to naj-novejše in najboljše samo-iznajdbe, ki svetijo prav dobro in se olja dosti prihrani. Cene so I. vrste 90 kr., II. vrste po 80 kr., III. vrste po 70 kr. in IV. vrste po 60 kr. Pošlje se več skupaj ali poedina. Se priporoča: **Matovž Železnik**, rud. penzionist v Petrovčah pri Celji. 452

